

Watersla

Pistia stratiotes

Laatste update: 13-7-2022

Watersla is een drijvende waterplant. De bleekgroene bladeren zijn fluweelachtig behaard en staan in een rozet. De plant heeft onaanzienlijke bloemen die verborgen zitten tussen de bladeren. Voortplanting vindt plaats doordat de uitlopers met nieuwe rozetten afbreken. De plant sterft in Nederland af in de winter. Er zijn in Nederland geen gelijkende soorten. Vergelijkende foto's van andere drijvende waterplanten staan [hier](#).

Foto: Johan van Valkenburg (NVWA)

1. Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2021

Watersla kan zich bij het huidige klimaat alleen vestigen in het mediterrane gebied. De plant komt in Duitsland voor in water dat thermisch vervuild is. In Nederland is de soort niet winterhard. Wel komt watersla in de zomermaanden in Nederland verspreid en kortstondig voor, vooral in niet-natuurlijke (en meestal stedelijke) wateren. Als de klimaatverandering doorzet volgens de verwachte scenario's, dan is het mogelijk dat het Nederlandse klimaat wel matig geschikt wordt voor vestiging van watersla.

Effect op biodiversiteit en ecosysteem

In het algemeen kan een dichte groei van een waterplantensoort zoals watersla negatieve gevolgen hebben voor inheemse plantengemeenschappen en andere aquatische organismen zoals macro- en micro-ongewervelden, vissen en watervogels. Dichte matten van watersla blokkeren het zonlicht, waardoor er geen andere planten kunnen groeien. Ook treedt in het water een daling op van het zuurstofgehalte en een stijging van het nitraat-, ammonium- en fosforgehalte. De aanwezigheid van watersla kan de dichtslibbing verhogen, waardoor paaiplaatsen voor vissen verstikt en aangetast worden. Naast het blokkeren van zonlicht beperken de matten van watersla de door de wind veroorzaakte menging van de waterkolom, waardoor het water thermisch gelaagd kan worden.

Effect op ecosystemendiensten

Watersla kan de waterkwaliteit veranderen en de beschikbaarheid van water in droge gebieden beperken.

Overige effecten

De dichte matten van watersla kunnen een geschikte habitat vormen voor muggen die ziekten op mensen kunnen overbrengen. De plant kan de waterdoorstroming in drainage- en

irrigatiesystemen en overstromingskanalen verminderen en het waterverlies door verdamping vergroten. De bedekking van wateroppervlakken heeft een negatief effect op recreatieve watersportactiviteiten, zoals varen, vissen en zwemmen. De kosten voor de bestrijding van watersla kunnen hoog oplopen.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van watersla op de [Unielijst](#) van [EU-verordening 1143/2014](#).

2. Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken medio 2021

Watersla wordt aangetroffen op plaatsen waar mensen overtollige planten uit vijver of aquarium weggooien in de natuur. Watersla heeft zich niet gevestigd in Nederland. De plant kan zich alleen vestigen in water waarvan de temperatuur niet beneden de 10 °C komt.

Effecten

In Nederland kan watersla in de zomermaanden in stedelijk water lokaal voor overlast zorgen. In voedselrijk, stilstaand water kan de plant zich zo snel voortplanten dat in een zomer één plant ervoor kan zorgen dat aanzienlijke delen van het water bedekt worden. De plant vormt dan dichte drijvende matten, die tijdelijk inheemse onderwaterplanten kunnen verdringen. Door het zeer verspreide en onbestendige voorkomen is er geen grote impact op ecosystemen in Nederland. Watersla kan in warme zomers plaatselijk in voedselrijke wateren tijdelijk zuurstofarme omstandigheden veroorzaken. Bij het afsterven van de planten in de winter komt een grote hoeveelheid nutriënten vrij.

Door het zeer verspreide en onbestendige voorkomen is er geen grote impact op ecosysteemdiensten in Nederland. Mogelijk kan tijdelijke verstopping van watergangen of inlaatpunten optreden.

3. Wet- en regelgeving

In augustus 2022 is watersla op de Unielijst van invasieve exoten geplaatst. Er geldt voor deze soort een overgangstermijn van twee jaar. Hierdoor treden de regels van de Exotenverordening ([EU-verordening 1143/2014](#)) twee jaar na plaatsing op de unielijst in werking. Een soort die op de Unielijst staat mag onder andere niet meer worden verhandeld en gehouden in de EU-lidstaten. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheersen dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

4. Wat te doen?

Het advies is overtollige planten van alle soorten waterplanten in de gft-container te deponeren. Niet in openbaar water gooien, omdat watersla zich zal gaan verspreiden. Bestrijding is zelden noodzakelijk omdat de planten bij het korten van de dagen en dalen van de temperatuur wegwijnen en de meeste winters niet overleven. De drijvende planten kunnen eenvoudig mechanisch verwijderd worden. Meer informatie over deze en andere mogelijke managementmaatregelen staan in dit [rapport](#).

Waarnemingen van watersla kunnen worden doorgegeven via [waarneming.nl](#).

5. Meer informatie

Oorsprongsgebied

Watersla komt hoogstwaarschijnlijk oorspronkelijk uit Zuid-Amerika. Tegenwoordig is deze plant te vinden in alle tropische gebieden en in toenemende mate in de subtropen.

Habitat

Watersla groeit in zonnig tot beschaduwde, stilstaand of zwak stromend, voedselrijk water. De plant groeit in meren, in rivierarmen en andere waterlopen, in moerassen, in kanalen en stadgrachten. Optimale groei is er bij temperaturen van 22-30 °C en een pH van 6-8.

Introductieroute Europa

Watersla wordt geïmporteerd en ook veel geteeld. Het is een veel verkochte sierplant. Door opzettelijk introductie of het weggooien van planten in openbaar water kan de plant in de natuur komen. De plant kan ook per ongeluk meeliften met andere waterplanten die in het wild verzameld worden of worden geteeld.

Aanwezigheid in de EU

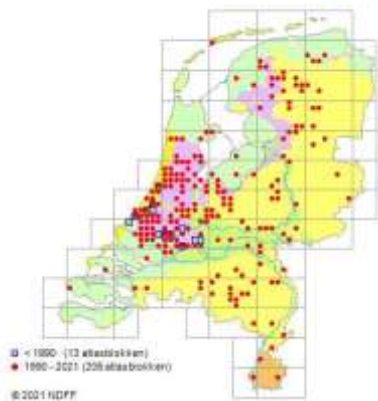
Links: vestiging in de EU in 2017, rechts mogelijke vestiging in de EU (rood gearceerde landen). In oranje zijn de overige EU-lidstaten aangegeven. De vestiging in Duitsland en Slovenië is in thermisch vervuild water. Bron: [Europese risicobeoordeling](#)

Introductieroute Nederland

Watersla is een vijver- en aquariumplant die in Nederland geïmporteerd maar vooral geteeld wordt. Doordat mensen overtollige planten weggooien in openbaar water komt de plant in de natuur.

Aanwezigheid in Nederland

De eerste waarneming in Nederland was in 1973. Watersla komt verspreid in Nederland voor. De plant kan zich niet vestigen in Nederland omdat de planten in de winter afsterven.

Verspreiding van watersla in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Watersla wordt regelmatig geïntroduceerd maar kan zich niet in Nederland vestigen vanwege de koude winters. Verspreiding vindt plaats door wegdrijvende planten. Voortplanting gebeurt voornamelijk door middel van uitlopers. In Nederland kunnen in uitzonderlijke gevallen zaden worden gevormd die de winter kunnen overleven en in het voorjaar kiemen.

6. Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

7. Bronnen

- [Europese risicobeoordeling](#)
- [Mogelijke managementmaatregelen](#)
- [Verspreidingsatlas.nl](https://verspreidingsatlas.nl). Bezocht op 9-9-2021
- [Nederlands Soortenregister](#). Bezocht op 9-9-2021
- CABI-datasheet *Pistia stratiotes*, 2021. Bezocht op 9-9-2021
- [Q-bankplants](#). Bezocht op 9-9-2021
- Leewis, R., Duistermaat, H., Gittenberger, A., Have, T. van der, Soes, D.M., Valkenburg, J. van. Veldgids Exoten. 1-192. KNNV Uitgeverij, Zeist.